

Skarga

do

E

T

P

C

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Moja skarga do ETPC:

W jaki sposób składać skargę
i jak jest ona rozpatrywana

Zdecydowana większość skarg składanych do Trybunału zostaje uznana za niedopuszczalne. Oznacza to, że Trybunał odrzuca je bez uprzedniego zbadania meritum sprawy, ponieważ skarga nie spełnia wszystkich kryteriów dopuszczalności. Decyzje stwierdzające niedopuszczalność skarg są ostateczne i nie podlegają zaskarżeniu.

Dlatego, aby uniknąć odrzucenia skargi przez Trybunał ważne jest żeby spełniła ona wszystkie kryteria dopuszczalności. Zatem przed złożeniem skargi, proszę zapoznać się z informacją zamieszczoną na stronie internetowej Trybunału, a w szczególności z treścią „Praktycznego przewodnika po kryteriach dopuszczalności skargi”.

SKŁADANIE SKARGI DO TRYBUNAŁU

Formularz skargi jest dostępny na stronie internetowej Trybunału. Należy go pobrać, wypełnić wszystkie jego części – bez wyjątku – i wysłać do Trybunału, wraz z kopiami (a nie oryginałami) wszystkich właściwych dokumentów, ponieważ nie zostaną one zwrócone na końcu postępowania. Nie jest konieczne zwrócenie się do Trybunału, aby uzyskać formularz w wersji papierowej. Samodzielne wydrukowanie formularza zaoszczędzi czas i da pewność, że skarga dotrze do Trybunału we właściwym czasie. (Proszę zapoznać się z treścią dostępnej na stronie Trybunału praktycznej instrukcji w zakresie wszczęcia postępowania oraz notatki wyjaśniającej jak wypełnić formularz skargi).

Jeśli skarga jest niekompletna, istnieje ryzyko, że Trybunał jej nie rozpatrzy. Ważne jest więc, aby skrupulatnie wypełnić każdą część formularza skargi. Jeśli jakaś część formularza nie została poprawnie wypełniona lub brakuje informacji, lub nie zostały załączone kopie wymaganych dokumentów, Trybunał może odmówić zarejestrowania skargi, bez dalszego jej rozpatrywania.

Niniejszy dokument, opracowany przez Dział Public Relations, nie jest wiążący dla Trybunału. Ma on na celu udzielenie podstawowych informacji na temat jego funkcjonowania.

W celu uzyskania bardziej szczegółowych informacji proszę zapoznać się z dokumentami przygotowanymi przez Kancelarię Trybunału, które są dostępne na jego stronie internetowej: www.echr.coe.int, a w szczególności z Regulaminem Trybunału.

Skargę do Trybunału można złożyć w jednym z dwóch języków urzędowych Rady Europy – francuskim lub angielskim – lub w języku urzędowym każdego z państw członkowskich Rady Europy.

Na początku procedury reprezentacja przez prawnika nie jest obowiązkowa. Jednak, jeśli postanowią Państwo skorzystać z usług prawnika, należy przesłać do Trybunału podpisany dokument uprawniający go do reprezentowania Państwa przed Trybunałem.

Po wypełnieniu wszystkich części formularza skargi należy go wysłać – wraz z kopiami właściwych dokumentów – na następujący adres:

**The Registrar
European Court of Human Rights
Council of Europe
F-67075 Strasbourg cedex**

Najlepiej wysłać skargę listem poleconym. Należy przesłać ją w terminie określonym w Konwencji. Trybunał bierze pod uwagę datę stempla pocztowego. **Proszę zauważyć, że skargi można przysyłać wyłącznie drogą pocztową.**

W każdym wypadku zalecamy, aby przesłać skargę **najszybciej jak to** możliwe po rozstrzygnięciu postępowania na poziomie krajowym ostateczną decyzją sądu.

PO ZŁOŻENIU SKARGI DO TRYBUNAŁU

Skarga trafi do Biura Centralnego Trybunału, które odbiera codziennie około 1500 listów. Z uwagi na ilość korespondencji, Trybunał nie może natychmiast potwierdzić odbioru każdej skargi.

Prosimy nie dzwonić do Trybunału w celu sprawdzenia, czy skarga bezpiecznie dotarła. Trybunał skontaktuje się z Państwem, jeśli będzie potrzebował jakichkolwiek dodatkowych informacji.

Biuro Centralne sortuje korespondencję i przekazuje skargę do wydziału prawnego odpowiedzialnego za państwo, przeciwko któremu została ona wniesiona. Na przykład skarga złożona przeciwko Niemcom zostanie przesłana do wydziału prawnego, który zajmuje się sprawami niemieckimi, ponieważ osoby zatrudnione w tym wydziale mówią po niemiecku i znają niemieckie ustawodawstwo.

Następnie sprawa zostanie zbadana przez prawnika. Sprawie zostanie nadany numer, co nie oznacza, że Trybunał zaakceptował skargę. Oznacza to jedynie, że została ona zarejestrowana. **Jeśli Trybunał skontaktuje się z Państwem, należy udzielić odpowiedzi w wyznaczonym terminie. W przeciwnym razie akta sprawy mogą zostać odrzucone lub zniszczone.**

Po uzyskaniu przez Trybunał wszystkich informacji niezbędnych do rozpatrzenia sprawy, skarga zostanie przydzielona jednemu ze składów sędziowskich Trybunału.

W trakcie postępowania, nawet jeśli mają Państwo wrażenie, że trwa ono długo, należy poczekać, aż Trybunał sam skontaktuje się z Państwem. Ze względu na dużą liczbę skarg (ponad 50 000) zgłaszanych każdego roku do Trybunału i jeszcze większą liczbę spraw oczekujących na rozstrzygnięcie, Trybunał nie jest w stanie potwierdzić odbioru wszystkich listów i dokumentów, ani poinformować o możliwym terminie rozpatrzenia sprawy.

Postępowanie przed Trybunałem przeprowadza się w formie pisemnej. Wszelkie informacje, na które chcą Państwo zwrócić uwagę Trybunału należy komunikować na piśmie.

ROZPATRYWANIE SKARGI

1. SKŁADY SĘDZIOWSKIE

Po uzyskaniu przez Trybunał wszystkich informacji niezbędnych do rozpatrzenia sprawy, skarga, w zależności od jej typu, zostanie przydzielona jednemu ze składów sędziowskich Trybunału: jednemu sędziemu, Komitetowi lub Izbie.

- ➔ Jeśli Państwa skarga jest w sposób oczywisty niedopuszczalna, ponieważ nie spełnia wszystkich wymaganych kryteriów dopuszczalności, Trybunał będzie orzekał **jednoosobowo**. Decyzja o niedopuszczalności wydana przez sędziego jest ostateczna i zostaną Państwo o niej poinformowani. **Decyzja o niedopuszczalności nie podlega zaskarżeniu a Kancelaria Trybunału nie będzie udzielać żadnych dodatkowych informacji dotyczących sprawy. Trybunał zamknie sprawę a jej akta zostaną zniszczone w późniejszym terminie.**
- ➔ Jeśli Państwa skarga zostanie uznana za sprawę powtarzalną (ang. repetitive case), dotyczącą kwestii, w której Trybunał orzekał już wielokrotnie, zajmie się nią **Komitet w składzie 3 sędziów**. W tym przypadku otrzymają Państwo list z instrukcją dotyczącą dalszego postępowania w sprawie. **Przypominamy, że to Trybunał skontaktuje się z Państwem jeżeli zajdzie taka potrzeba.**
- ➔ Jeśli Państwa sprawa nie została uznana za sprawę powtarzalną, zostanie rozpatrzona przez **Izbę w składzie 7 sędziów**. Izba nadal może uznać sprawę za niedopuszczalną. Jeśli to zrobi, jej decyzja będzie ostateczna, ale jeśli uzna sprawę za dopuszczalną, zbada zasadność skargi. Jednak zanim to zrobi, najpierw zawiadomi pozwany rząd o wniesieniu skargi i umożliwi mu przedłożenie pisemnego stanowiska dotyczącego sprawy. Powyższe pismo zostanie przesłane do Państwa, aby mogli się Państwo do niego ustosunkować. Mimo, że na początku

procedury reprezentacja przez prawnika nie jest obowiązkowa, na tym etapie postępowania zostaną Państwo poproszeni o wyznaczenie pełnomocnika. **Przypominamy, że to Trybunał skontaktuje się z Państwem.**

- ➔ Uwaga, żadna skarga nie może być przekazana do **Wielkiej Izby 17 sędziów** bezpośrednio. Natomiast Izba może zrzec się właściwości na rzecz Wielkiej Izby lub sprawa może zostać przekazana do Wielkiej Izby na dalszym etapie postępowania. Zrzeczenie się jest możliwe, jeśli w sprawie pojawia się poważna kwestia dotycząca interpretacji Konwencji lub gdy istnieje ryzyko sprzeczności z wcześniejszą decyzją Trybunału. Sprawa może również zostać przekazana do Wielkiej Izby na żądanie jednej ze stron przed upływem 3 miesięcy od wydania orzeczenia przez Izbę, ale Trybunał akceptuje takie wnioski tylko w wyjątkowych przypadkach.

2. JAKI JEST OKRES ROZPATRYWANIA SKARGI?

Niemożliwe jest określenie jak długo potrwa rozpatrywanie skargi, gdyż zależy to od rodzaju sprawy, od wyznaczonego składu sędziowskiego, od sprawności przekazywania przez strony niezbędnych dla Trybunału informacji oraz od wielu innych czynników. **Trybunał rozpatruje skargi w kolejności chronologicznej, uwzględniając wagę i pilny charakter sprawy.** W ten sposób w pierwszej kolejności rozpatrywane są sprawy o szczególnym znaczeniu oraz sprawy wskazujące na istnienie problemów systemowych. Oznacza to, że decyzja w sprawie złożonej później może zapaść podczas gdy Państwa skarga nadal oczekuje na rozpatrzenie.

3. ROZPRAWY

Rozprawy w sprawach rozpatrywanych przez Izbę lub Wielką Izbę odbywają się w Trybunale rzadko (około trzydziestu rocznie). Jeśli Trybunał zdecyduje o przeprowadzeniu rozprawy w Państwa sprawie, zostaną Państwo o tym poinformowani. Wszystkie rozprawy są filmowane i transmitowane na stronie internetowej Trybunału.

ZAKOŃCZENIE POSTĘPOWANIA

Postępowanie przed Trybunałem może zakończyć się w następujący sposób:

1. SKARGA ZOSTAJE ODRZUCONA

➔ AKTA SPRAWY ZOSTAJĄ ZNISZCZONE

Jeśli na początku postępowania Trybunał skontaktuje się z Państwem, a Państwo nie udzieli odpowiedzi lub odpowiedź nie nadejdzie w wymaganym terminie, Trybunał może zinterpretować to jako brak zainteresowania dalszym rozpatrywaniem sprawy i zdecydować o jej zakończeniu. Akta sprawy zostaną zniszczone i nie będzie możliwe odwołanie się od tej decyzji.

➔ SPRAWA ZOSTAJE SKREŚLONA Z LISTY SPRAW ZAWISŁYCH PRZED TRYBUNAŁEM

Na bardziej zaawansowanym etapie postępowania, po przydzieleniu sprawy odpowiedniemu składowi sędziowskiemu, Trybunał może skreślić ją z listy, jeśli nie otrzyma odpowiedzi na wezwanie do udzielenia określonych informacji w wyznaczonym terminie; Trybunał może zinterpretować to jako brak zainteresowania podtrzymaniem skargi. Trybunał może także skreślić skargę ze swojej listy w wyniku polubownego załatwienia sprawy lub po otrzymaniu deklaracji jednostronnej.

Dlatego ważne jest niezwłoczne udzielenie odpowiedzi na wezwanie Trybunału. W przeciwnym razie Trybunał może uznać iż nie są Państwo zainteresowani podtrzymaniem skargi i skreślić ją z listy spraw lub zamknąć sprawę.

➔ SPRAWA ZOSTAJE UZNANA ZA NIEDOPUSZCZALNĄ

Jeśli jedno z kryteriów dopuszczalności nie zostało spełnione, Trybunał uzna skargę za niedopuszczalną i ta decyzja będzie ostateczna.

2. ZOSTAJE WYDANY WYROK

Jeśli skarga nie została uznana za niedopuszczalną, Trybunał po jej rozpatrzeniu może uznać, że nie nastąpiło naruszenie Konwencji lub przeciwnie, że doszło do naruszenia Państwa praw. W przypadku stwierdzenia naruszenia, Trybunał może przyznać odszkodowanie. Proszę jednak zauważyć, że Trybunał nie posiada kompetencji do uchylenia orzeczenia sądu krajowego.

Jeśli orzeczenie zostanie wydane przez Komitet, jest ono ostateczne i nie ma możliwości jego zaskarżenia. Wyrok Izby uprawomocnia się z upływem 3 miesięcy od dnia jego wydania. Podczas tych 3 miesięcy zarówno skarżący jak i pozwany rząd mają prawo wnioskować o przekazanie sprawy do Wielkiej Izby w celu jej ponownego rozpoznania. Należy pamiętać, że Trybunał akceptuje wnioski o przekazanie tylko w wyjątkowych przypadkach. Orzeczenia Wielkiej Izby są ostateczne i nie przysługują od nich odwołanie.

Kiedy wyrok stwierdzający naruszenie staje się ostateczny, Trybunał przekazuje akt sprawy Komitetowi Ministrów Rady Europy, odpowiedzialnemu za nadzór nad wykonywaniem orzeczeń Trybunału. Oznacza to koniec postępowania przed Trybunałem.

Podsumowując, istotne jest, aby składana do Trybunału skarga spełniała kryteria dopuszczalności. W przeciwnym wypadku Trybunał zmuszony będzie odrzucić skargę bez badania zarzutów naruszenia Konwencji.

Co więcej, gdy Trybunał uzna skargę za niedopuszczalną, decyzja ta jest ostateczna i nie ma możliwości wznowienia postępowania a skarga podnosząca te same zarzuty również zostanie uznana za niedopuszczalną.

DODATKOWE INFORMACJE

■ ANONIMOWOŚĆ

Dokumenty dotyczące postępowania przed Trybunałem są jawne. Jeśli pragną Państwo zachować anonimowość, należy o tym poinformować podczas wypełniania formularza skargi oraz wyjaśnić przyczyny.

■ POLUBOWNE ZAŁATWIENIE SPRAWY

Jeśli Trybunał uzna skargę za dopuszczalną, podejmie starania, aby doprowadzić do osiągnięcia porozumienia – polubownego załatwienia sprawy – między skarżącym a pozwanym rządem. Jeśli okaże się to niemożliwe, Trybunał zbada zarzuty i wyda orzeczenie.

■ DEKLARACJA JEDNOSTRONNA

Kiedy skarżący odmawia podpisania ugody, bez uzasadnionych przyczyn, Trybunał może skreślić skargę z listy, po wcześniejszym zlożeniu przez rząd oświadczenia zawierającego przyznanie, że doszło do naruszenia Konwencji i stanowiącego zobowiązanie do zapłaty skrzącemu odpowiedniego zadośćuczynienia.

■ ŚRODKI TYMCZASOWE

Istnieje możliwość złożenia wniosku o zastosowanie środka tymczasowego, ale tylko wtedy, gdy zaistnieje bezpośrednie niebezpieczeństwo lub poważne zagrożenie zdrowia, na przykład jeśli istnieje ryzyko wydalenia do państwa, w którym skarżący może zostać poddany torturom.

CZĘSTO ZADAWANE PYTANIA

■ JEŚLI WNOSZĘ SKARGĘ DO TRYBUNAŁU, TO CZY OZNACZA TO, ŻE NIE MUSZĘ STOSOWAĆ SIĘ DO OSTATECZNEGO ORZECZENIA WYDANEGO PRZEZ SĄDY KRAJOWE?

Nie, wniesienie skargi do Trybunału nie ma skutku zawieszającego. Należy zastosować się do ostatecznych decyzji wydanych przez sądy krajowe, nawet jeśli składa Pan/Pani skargę do Trybunału w Strasburgu.

■ CZY TRYBUNAŁ MOŻE POMÓC MI W ZNALEZIENIU PRAWNIKA?

Nie, Trybunał nie może pomóc w znalezieniu prawnika. Może Pan/Pani na przykład skontaktować się z Okręgową Radą Adwokacką i zwrócić się do niej z prośbą o udostępnienie listy jej członków.

■ CZY TRYBUNAŁ MOŻE POMÓC MI W WYPEŁNIENIU FORMULARZA SKARGI?

Nie, Trybunał nie może pomóc Panu/Pani w wypełnieniu formularza skargi. Trybunał musi pozostać bezstronny w przypadku każdego toczącego się przed nim postępowania. W związku z tym, może jedynie odesłać Pana/Panią do informacji zamieszczonych w internecie i zawierających wszystkie wskazówki i wyjaśnienia niezbędne do złożenia skargi.

■ CZY DOSTĘPNY JEST SYSTEM POMOCY PRAWNEJ?

Tak. Jednak nie może Pan/Pani ubiegać się o uzyskanie pomocy prawnej na samym początku postępowania. Jest to możliwe dopiero wtedy, gdy o sprawie zostanie powiadomiony właściwy rząd. Niemniej jednak pomoc prawna nie jest przyznawana automatycznie wszystkim tym, którzy się o nią ubiegają.

■ JEŚLI UDAM SIĘ DO TRYBUNAŁU OSOBIŚCIE, TO CZY MOGĘ WYJAŚNIĆ MOJĄ SPRAWĘ BEZPOŚREDNIO LUB PODJĄĆ JAKIEŚ DZIAŁANIA, TAK ABY ZAJĘTO SIĘ NIĄ WCZEŚNIEJ?

Niestety nie. Postępowanie przed Trybunałem jest prowadzone w formie pisemnej, więc zbędne jest osobiste stawiennictwo w Trybunale. To strata czasu.

■ CZY TRYBUNAŁ MOŻE UDZIELIĆ MI PORADY PRAWNEJ?

Trybunał nie jest upoważniony do udzielania porad prawnych w zakresie formalności lub działań, jakie powinien/powinna Pan/Pani podjąć w postępowaniu krajowym. Jeśli chodzi o postępowanie przed Trybunałem w Strasburgu, wszystko jest szczegółowo wyjaśnione w dokumentach informacyjnych dostępnych na stronie internetowej Trybunału. Nie ma możliwości, aby Trybunał poinformował Pana/Panią o tym, jakie są szanse na pozytywne rozpatrzenie skargi. Należy poczekać, aż Trybunał wyda decyzję lub wyrok.

■ CZY TRYBUNAŁ MOŻE PODJĄĆ JAKIEŚ DZIAŁANIE W KRAJU, PRZECIWKO KTÓREMU SKŁADAM SKARGĘ?

Nie. Trybunał nie podejmie żadnego działania w Pana/Pani imieniu w stosunku do Rządu państwa, przeciwko któremu składana jest skarga. W szczególnych przypadkach Trybunał może jednak zwrócić się do pozwanego rządu o podjęcie określonych czynności lub niewykonywania określonych działań, dopóki nie rozpatrzy sprawy. (Dotyczy to głównie spraw, w których skarżący/a jest narażony/a na ryzyko poniesienia poważnej szkody).

■ CZY TRYBUNAŁ ZAJMOWAŁ SIĘ JUŻ INNYMI SPRAWAMI PODOBNYMI DO MOJEJ?

Orzeczenia Trybunału są publikowane na jego stronie internetowej. Może Pan/Pani przeszukiwać dostępne orzeczenia, żeby zobaczyć, czy Trybunał rozpatrywał już podobne sprawy.

■ JEŚLI MOJA SKARGA ZOSTAŁA UZNANA ZA NIEDOPUSZCZALNĄ, TO CZY MOGĘ ODWOŁAĆ SIĘ OD TEJ DECYZJI?

Decyzje o niedopuszczalności są ostateczne i nie podlegają zaskarżeniu. Dlatego ważne jest upewnienie się przez skarżących, że wszystkie kryteria dopuszczalności zostały spełnione, zanim skarga zostanie wniesiona do Trybunału.

■ W JAKI SPOSÓB MOGĘ UZYSKAĆ INFORMACJE O MOJEJ SPRAWIE?

Trybunał nie może udzielić odpowiedzi na wszystkie składane do niego wnioski o udzielenie informacji na temat postępu w sprawach oczekujących na rozstrzygnięcie. Ponieważ postępowanie przed Trybunałem przeprowadza się w formie pisemnej, Trybunał może zwrócić się do Pana/Pani z prośbą o nadesłanie dodatkowych informacji odnośnie każdego etapu postępowania. Informacje (dotyczące komunikacji, pytań do stron, decyzji o dopuszczalności, itd.) są również dostępne na stronie internetowej Trybunału.

Skarga do ETPC:

W jaki sposób składać skargę
i jak jest ona rozpatrywana

European Court of Human Rights
Council of Europe
F-67075 Strasbourg cedex

www.echr.coe.int